

Natorp utolsó cikke egy ünnepi beszéd, mely «Was uns die Griechen sind» címet viseli és melyet a szerző a porosz királyság 200-dik évi fennállásának emlékére rendezett ünnepélyen elmondott.

E beszéd — telve filozófiai reflexiókkal, mint a többi cikkek — igen érdekesen mutatja ki, milyen hatalmas befolyást gyakorolt a görög irodalom a modern kultúra minden ágára.

Natorp könyvét, melynek minden lapja a mélyen gondolkodó főt árulja el, minden pædagogusnak, de főleg azoknak, kik a szociál-pædagogiával szeretnek foglalkozni, a legmelegebben ajánljuk.

Téri József.

*

Új szavalókönyv. Szerkesztette Havas István.

Ez a tartalmas, testes kis kötet segítségére siet a tanítónak és a szülőnek egyaránt. A különböző hazafias ünnepek és családi alkalmak közeledtével a gyermekek szavalható verseket és köszöntőket kérnek a tanítótól, esetleg a szülőtől. Szavalókönyv volt ugyan már eddig is a magyar irodalomban, de olyan, mely a 6—12 éves gyermek igényeit kielégítse, nem volt még. Ez a nagy pædagogiai gondal és irodalmi érzéssel összeállított Új szavalókönyv jóformán az első ilyenfajta mű; és különbözik még abban is az eddigi megjelent szavalókönyvektől, hogy csak az újabb gyermekversirodalom kiváló termékeit vette fel. Amit az újabb gyermekversirodalom termelt: annak gazdagságát, szépségét és frissességét igazán csak ebben a kötetben találja fel először az iskola, a szülő és a gyermek.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

A chicagói iskolásgyermekek megvizsgálása. A gyermektanulmányozás rendszeres megvalósításának egyik legelső példája a chicagói iskolarendszerben 1899. évben alakult gyermektanulmányozás és pædagogiai szakosztály («The Departanent of Child Study and Pædagogie Investigation»), amelynek történetét a *Zeitschrift für Kinderforschung* hetedik számában ismerteti. A szakosztály jelenlegi igazgatója *Dr. Mac Millan*. A szakosztály megalakulása W. S. Christopher szorgos munkásságának köszönhető, aki remélte, hogy a gyermeki élet sok talányának megoldásából nyerhetünk útmutatásokat a nevelő munkásság feladatainak megvalósításához. Meg volt győződve, hogy csak pontos kutatások alapján lehet az annyira széttagoló lakosság nevelési igényeiről felvilágosítást nyerni. A tudományos módszereken alapuló vizsgálatoknak kell rávezetni a különböző pædagogiai eljárások

helyes értékeléséhez. A gyermekek közt sok a gyenge és a tanulmányokban elmaradott, ezekről is csak pontos vizsgálatok alapján lehet gondoskodni. Ezekkel és ehhez hasonló célokkal alakult meg tizenegy évvel ezelőtt ez a szakosztály, amelynek munkássága a következő csoportokra terjed ki:

I. Kutatási munkásság. a) Antropometrikus és pszichofizikai adatok gyűjtése a pædagogianak hasznára válható törvényszerűségek megállapítása és kapcsolatok meghatározása céljából. b) Szigorúan tudományos módszerek alkalmazása sajátosságosan pædagogiai problémákra, különösen, hogy a tanulmányágakban szokásos tanító eljárások pædagogiai értékét meg lehessen állapítani.

II. Egyes tanulók megvizsgálása, hogy a velük szemben ajánlatos pædagogiai eljárást meg lehessen állapítani.

III. Tanítók gyermektanulmányi és lélektani felvilágosítása.

Mindenekelőtt a testi növekedés törvényszerűségét igyekeztek megállapítani és miután az évi és félévi növekedés és gyarapodás mértékét a legkülönbözőbb példákon megvizsgálták, a testi és lelki állapot egymáshoz való viszonyát tették kutatás tárgyává. Ehhez pedig széleskörű vizsgálatokra van szükség az évek hosszú során át, hogy sok gyermeknél félévenként megállapítsák szellemi fejlődését az elemi iskolába lépésétől egészen addig, míg a főiskolát el nem hagyja. Az adatok néhány megbízható szellemi tevékenységre vonatkoznak, mint pl. érzés, emlékezet, képzetkapcsolás, figyelem, képzelőerő és ítézés. Itt azonban mindig szükség van az egyén családi történetére, beleértve a gyermek szellemi örökségét, egészséges emlékezetét és alapvető életterejének fejlődési fokát, mert csak így lehet a nyert eseményeket összevetni.

A szakosztály életében a fontosabb szerepet a gyakorlati munka játssza; életének második évében kezdett a szakosztály azzal a kérdéssel foglalkozni, hogy milyen nagyságú asztalok a legalkalmasabbak az egyes osztályokban levő gyermekek számára és az asztalok milyen arányai a leghelyesebbek. Másik kérdés arra irányult, hogy meghatározzák a szabályosan dolgozó gyermekek erejének ingadozását az iskolai nap alatt, hogy azután akkor adják a legnehezebb feladatokat, amikor a gyermekek energiája a legnagyobb és így leginkább alkalmasak kimerítő munkára.

Nem sorolhatjuk fel itt részletesen, hogy mi mindenre terjeszkedett ki a szakosztály munkás tagjainak figyelme, az érdeklődők úgyszólván el fogják olvasni Mac Millan ismertetését és ha sokan lesznek az érdeklődők, talán szóba kerülnek egyszer nálunk is ezek a problémák. Nem mintha a gyermektanulmányozás egyáltalán ismeretlen terület volna hazánkban, de gyakorlati eredményei még kevés szám-

mal vannak. Egyik nagy szükségletünk pl. a gyenge tehetségű gyermekeknek a rendszeren fejlettektől való elkülönítése, hogy ezzel is eredményesebbé tegyük mindennemű és fokú iskolánk működését.

*

Nevelésügyi mozgalmak Amerikában. Az *Educational Review* januári füzetében érdekesen ismerteti *David Snedden* azokról a törekvéseket, amelyek az Egyesült-Államok nevelésügyének fejlesztését tűzték ki célul maguk elé. Ezek a törekvések főképp a középfokú oktatás átalakítására vonatkoznak és hogy nem minden eredmény nélkül valók, arra mutatnak a következő eredmények:

1. Erősen javult a tanítószemélyzet képzése. Majdnem minden egyetemen gondoskodnak a tanárképzésről és pedig oly mértékben, hogy ma már nem lehet valaki tanár egy amerikai középiskolában, aki nem tudja, hogy a tanuló legalább is époly fontos tanulmány tárgya, mint az az anyag, amelyet tanítania kell.

2. Herbart tanainak hatása alatt az amerikai nevelés egyik főfeladatává tette, hogy a tanulók érdeklődését felkeltsék és a tanulást kellemessé, vonzóvá tegyék, nem kínossá és kimerítővé.

3. A középiskola és college tantervében sok a szabadság; vannak szabadon választható vagy egymással helyettesíthető szakok, stb. Ezzel elismerik egyrészt, hogy az emberi tudás körei lényegesen megsokasodtak, másrészt, hogy az egyének hajlandóságai közt különbségek vannak.

4. Újabb és sajátlagosabb jelentést adnak az «értelem fejlesztése» kifejezésének. Valamely tárgy tanításának, vagy módszer alkalmazásának igazolására már nem elég azt mondanunk, hogy fejleszti az értelmet, mert az újabb lélektani kutatások kimutatták, hogy az értelemfejlesztés nem valami egyszerű folyamat, amit bizonyos irányú erőfeszítéssel okvetlenül el lehet érni.

5. Az elemi iskolában már pontos módszerek bevezetését célzó tudományos próbálkozások történnek bizonyos nevelői eljárások tanulmányozására. Pl. keresik a kiejtés, helyesírás, idegen szavak tanulásának megkönnyítésére vezető módokat. A vizsgálatok ugyan még csak a kezdetnél tartanak, de eredményük bizonyára lesz.

6. Általános szokássá vált sok helyen, hogy a gyermekeket megtanítsák arra, hogyan lehet eredményesen tanulni, hogy az iskola elhagyása után a maguk lábán állva művelhessék magukat.

7. Minden oktatás elején a konkrét szemléletnek kell szerepelnie; ebben az irányban már nagyon szép eredmények vannak.

8. A különböző tanulmányi szakok kapcsolatára is gondot fordítanak. A kérdés az amerikai irodalomban régen szerepel, de már a gyakorlatban is értékes gyümölcsöket hozott.